

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych

**Struktura wysokości emerytur i rent wypłacanych przez ZUS
po waloryzacji i podwyższeniu świadczeń najniższych
w marcu 2017 roku.**

Warszawa 2017

Opracowała:

*Ewa Karczewicz
Naczelnik Wydziału
Badań Statystycznych*

Akceptowała:

*Hanna Zalewska
Dyrektor Departamentu
Statystyki i Prognoz Aktuarnych*

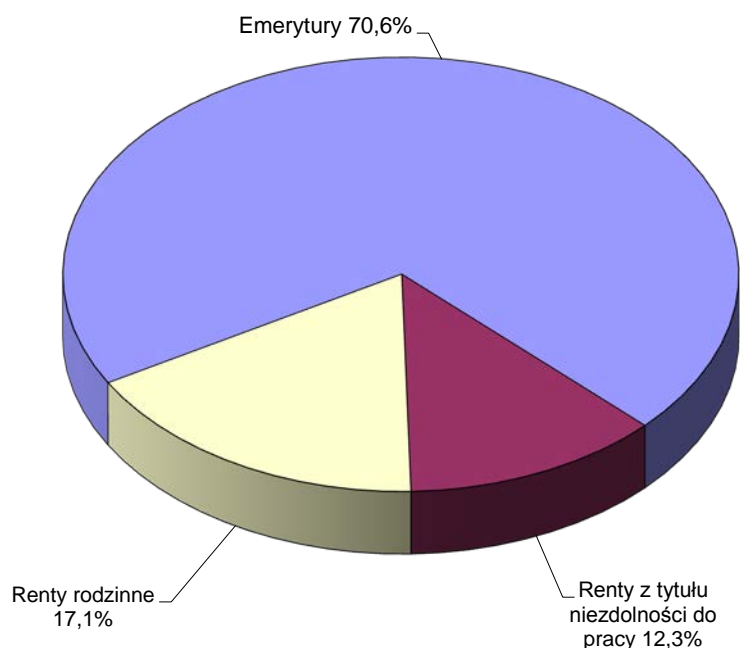
I. Emerytury i renty wypłacane przez ZUS

W marcu 2017 r. emerytury i renty w ZUS pobierało 7 319,3 tys. świadczeniobiorców. Najwyższy odsetek świadczeniobiorców, tj. 70,6% stanowiły osoby pobierające emeryturę. Rentę z tytułu niezdolności do pracy pobierało 12,3%, a rentę rodzinną 17,1% świadczeniobiorców.

Tabela 1. Liczba świadczeniobiorców pobierających emerytury i renty – marzec 2017 r.

Wyszczególnienie	Emeryci i renciści	
	liczba w tys.	w odsetkach
Ogółem	7 319,3	100,0
Emerytury	5 165,1	70,6
Renty z tytułu niezdolności do pracy	900,7	12,3
Renty rodzinne	1 253,6	17,1

Rys. 1. Struktura liczby świadczeniobiorców pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w podziale na rodzaje pobieranych świadczeń.

Waloryzacja przeprowadzona od dnia 1 marca 2017 r. polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2017 r., wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 100,44% nie mniej niż o gwarantowaną kwotę waloryzacji wynoszącą 10 zł.

Kwoty dodatków przysługujących do emerytur i rent również ustalone zostały przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji.

Waloryzacji wskaźnikiem podlegało 32,2% świadczeń, natomiast podwyższeniu do gwarantowanej kwoty wynoszącej 10 zł – 67,8% waloryzowanych świadczeń.

Uwzględniany w wysokości świadczenia, dodatek pielęgnacyjny został podniesiony o 0,92 zł, a dodatek dla sieroty zupełnej o 1,73 zł.

Ponadto, od 1 marca 2017 r. zostały podwyższone kwoty najniższych emerytur i rent:

- emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz renta rodzinna do 1 000 zł, tj. o 117,44 zł
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 750 zł, tj. o 73,25 zł.

Kwoty najniższych rent przysługujących na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych stanowią 120% kwot świadczeń najniższych, o których mowa wyżej i wzrosły:

- renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową oraz renta rodzinna wypadkowa do 1 200 zł, tj. o 140,93 zł,
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową do 900,00 zł, tj. o 87,90 zł.

W przypadku emerytur i rent, które w dniu 28 lutego 2017 r. wypłacane były w kwocie równej lub wyższej od obowiązującej w tym dniu odpowiedniej kwoty świadczenia najniższego, podlegały one podwyższeniu do kwoty świadczenia najniższego obowiązującego od 1 marca 2017 r. Kwota gwarantowana miała zastosowanie do osób, które udowodniły staż uprawniający do podwyższenia do kwoty najniższego świadczenia.

Liczba pobierających, po waloryzacji w marcu 2017 r., najniższe emerytury i renty (bez osób pobierających emeryturę i rentę realizowaną na mocy umów międzynarodowych, bez osób pobierających świadczenia rolnicze) wyniosła 508,8 tys. osób.

W wyniku waloryzacji/podwyższenia świadczeń emerytury i renty (łącznie z dodatkami pielęgnacyjnymi i dla sierot zupełnych) wypłacane przez ZUS wzrosły średnio o 17,12 zł na osobę, z tego:

- emerytury o 14,02 zł,
- renty z tytułu niezdolności do pracy o 29,45 zł,
- renty rodzinne o 21,10 zł.

Przedstawione w tej części opracowania struktury emerytów i rencistów nie obejmują osób pobierających, obok świadczeń realizowanych przez ZUS, świadczenia rolnicze, pobierających emerytury pomostowe i nauczycielskie świadczenia kompensacyjne. Wysokości emerytur wykazywane są łącznie z okresowymi emeryturami kapitałowymi finansowanymi z FUS.

W przypadku zbiegu uprawnień do emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy oraz wypłacania 1,5 świadczenia (np. pełnej renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem i połowy emerytury), świadczeniobiorca występuje w badaniu tylko raz jako rencista, natomiast pod uwagę brana jest łączna kwota świadczeń.

Struktura rencistów pobierających renty rodzinne została przedstawiona według płci najstarszego uprawnionego do renty rodzinnej.

Prezentowane w opracowaniu wysokości świadczeń obejmują kwoty emerytur lub rent należnych przed potrąceniami i zmniejszeniami, z dodatkami pielęgnacyjnymi i z dodatkami dla sierot zupełnych.

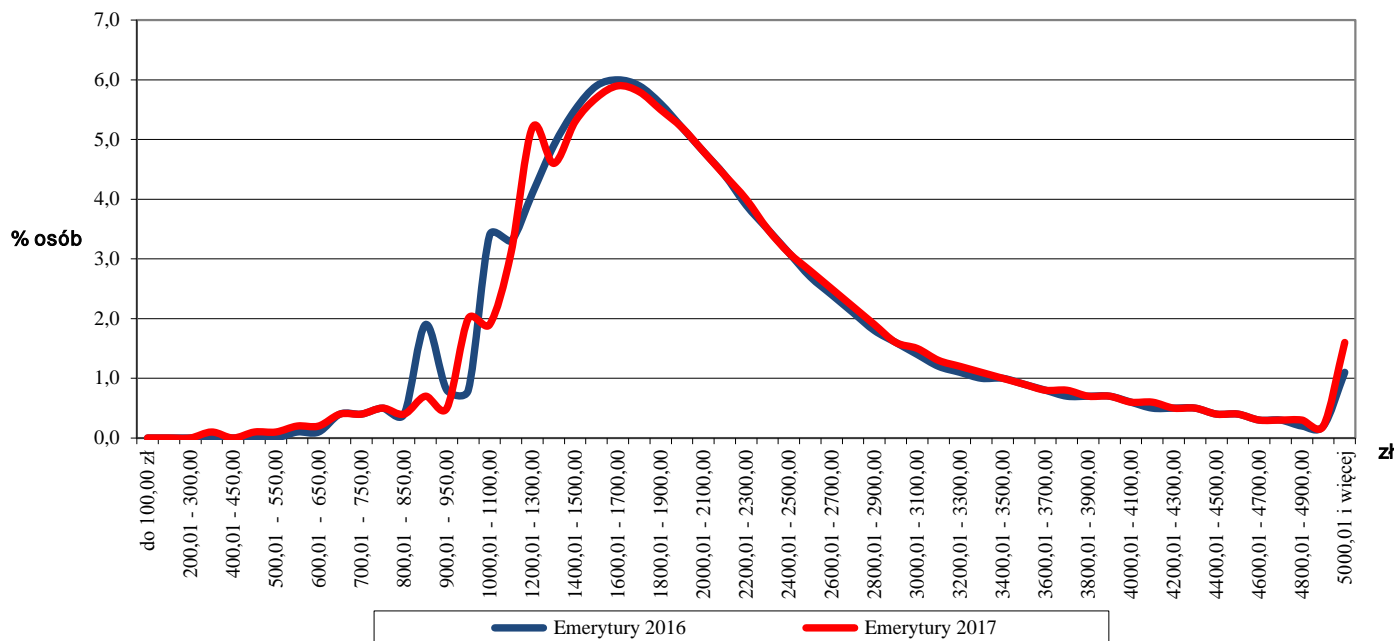
Strukturę emerytów i rencistów według wysokości świadczeń po waloryzacji i podwyższeniu kwot świadczeń najniższych w marcu 2017 r. przedstawiają tablice 2 – 6 oraz rys. 5 - 8.

W porównaniu z wynikami z marca 2016 r., o 1,6% wzrosła liczba osób pobierających emerytury, zmalała o 5,3% liczba pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy oraz o 0,6% pobierających renty rodzinne.

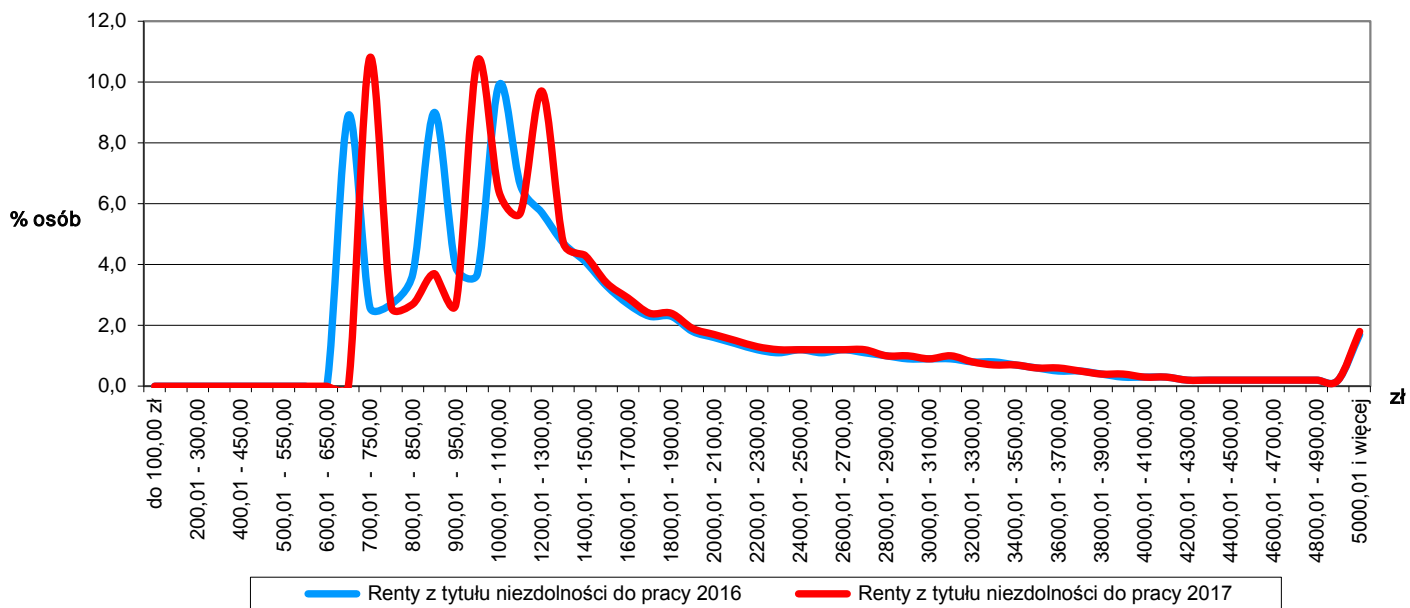
Na skutek zmiany – podwyższenia najniższych gwarantowanych świadczeń, w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, obserwujemy wyraźne przesunięcia rozkładu liczby świadczeniobiorców pobierających świadczenia najniższe. (rys. 2 - 4).

W przypadku emerytów, podwyższenie świadczenia najniższego do 1000,00 zł, spowodowało przesunięcie odsetka pobierających emerytury pomiędzy przedziałami 850,01-900,00 zł a 950,01-1000,00 zł. Kolejne widoczne przesunięcie pomiędzy przedziałami

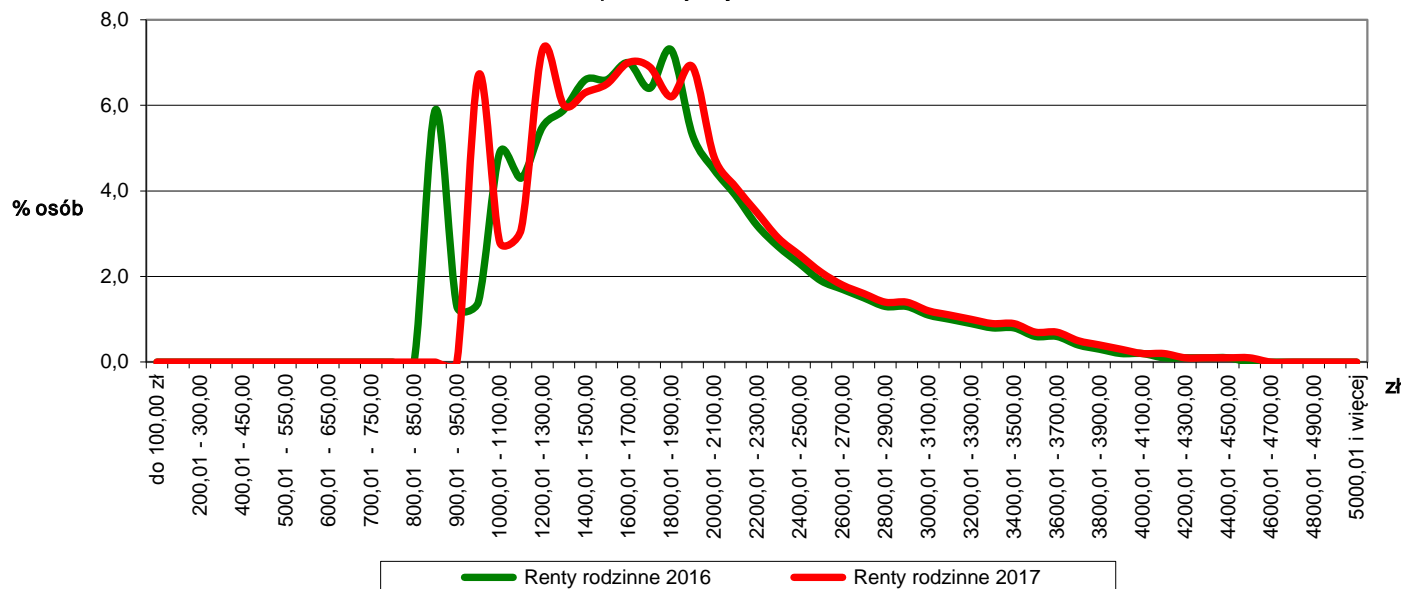
Rys. 2 Struktura emerytów, którym emerytura wypłaca ZUS według wysokości świadczeń po waloryzacji w marcu 2016 i 2017 r.

Rys. 3 Struktura rencistów, którym renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaca ZUS według wysokości świadczeń po waloryzacji w marcu 2016 i 2017 r.

Rys. 4 Struktura rencistów, którym renty rodzinne wypłaca ZUS według wysokości świadczeń po waloryzacji w marcu 2016 i 2017 r.

1000,01-1100,00 zł a przedziałem 1200,01-1300,00 zł jest wynikiem zarówno podwyższenia do 1000,00 zł, jak i pobierania dodatku pielęgnacyjnego.

Emerytury pobierane w wysokości od 1000,01 zł do 1300,00 zł stanowiły 10,2% ogółu emerytur, zaś najwyższy odsetek wynoszący 11,7% populacji osób pobierających emerytury wystąpił w przedziale od 1600,01 zł do 1800,00 zł.

W odniesieniu do rencistów pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy, w wysokości najniższej gwarantowanej wskutek częściowej niezdolności do pracy, widoczne jest przesunięcie odsetka pobierających renty z przedziału 650,01 – 700,00 zł do 700,01-750,00 zł. Rencisci pobierający renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości najniższej równej 750,00 zł stanowili 10,8%. Równie wysoki odsetek wynoszący 10,7% populacji rencistów otrzymywał świadczenie w wysokości od 950,01 zł do 1000,00 zł.

Rozpatrując renty rodzinne zauważalna jest zmiana wysokości z przedziału 850,01-900,00 zł na 950,01-1000,00 zł. Odnotowano, że 6,7% osób pobiera rentę rodzinną w kwocie równej 1000,00 zł. Najwyższy odsetek, tj. 13,8% rencistów otrzymuje renty rodzinne w wysokości od 1600,01 do 1800,00 zł.

W porównaniu z analogicznym okresem 2016 r., obserwowany jest wysoki wzrost, o 61,0% liczby pobierających emerytury w wysokości do 500,00 zł. Są to m.in. osoby, którym do otrzymania gwarantowanego ustawowego świadczenia najniższego zabrakło odpowiednio długiego stażu pracy (22 lata – kobiety, 25 lat – mężczyźni).

Systematycznie rośnie liczba osób pobierających emerytury w wysokości powyżej 5 000,00 zł, w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r. i ich liczba wzrosła o 30,4%, a w całej populacji emerytów stanowiły 1,7%. Liczba rent z tytułu niezdolności do pracy zwiększyła się zaledwie o 0,9%, przy czym odsetek rencistów pobierających rentę w wysokości powyżej 5 000,00 zł jest wyższy niż wśród emerytów i wynosi 1,9%. Są to przede wszystkim górnicze renty z tytułu niezdolności do pracy wypadkowe, zarówno z tytułu wypadku przy pracy jak i choroby zawodowej w większości pobierane w zbiegu z emeryturą. W 79,4% to renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, w 17,0% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a w 3,6% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji.

Analizując liczbę osób pobierających świadczenia według płci, zwraca uwagę wysoki odsetek kobiet pobierających renty rodzinne wynoszący 91,2% ogółu pobierających renty rodzinne. Na ogół wyższe przeciętne wynagrodzenia osiągnęte w przeszłości przez mężczyzn sprawiają, iż dla wielu kobiet renta rodzinna po zmarłym małżonku jest korzystniejsza od „własnego” świadczenia, tj. emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy.

Renty z tytułu niezdolności do pracy w większości są pobierane przez mężczyzn, którzy stanowią 66,4% populacji rencistów. Renty z tytułu niezdolności do pracy w kwocie świadczenia najniższego z tytułu częściowej niezdolności do pracy równej 750,00 zł pobiera 16,6% populacji kobiet pobierających renty oraz 7,9% populacji mężczyzn. Równie wysoki odsetek kobiet wynoszący 16,7% populacji rencistek otrzymuje świadczenie w wysokości od 900,01 zł do 1000,00 zł. Wysoki odsetek mężczyzn wynoszący 14,9% tej populacji pobiera świadczenie w wysokości od 1200,01 do 1400,00 zł.

Analizując liczbę osób pobierających emerytury według płci zauważamy, że w populacji kobiet większy odsetek, tj. 29,5% pobiera świadczenia „niskie” - poniżej 1 400,00 zł, w przedziale wysokości 1400,01 – 1600,00 zł odsetek ten wynosi 15,1%, w kolejnych dwóch przedziałach nieco spada do 14,7% i do 11,5%. Stopniowo maleje odsetek kobiet pobierających emerytury od 2000,01 – 5000,00 zł, który łącznie stanowi 28,8% tej populacji.

W rozkładzie struktury w populacji mężczyzn tendencja jest odwrócona. To w przedziałach do 2000,00 zł liczba mężczyzn pobierających emerytury jest relatywnie niższa, w przedziale wysokości od 2000,01 do 2200,00 zł odsetek pobierających jest najwyższy – 10,6% populacji mężczyzn i powyżej tego przedziału wzrasta stanowiąc łącznie 57,2% tej populacji.

Odsetek mężczyzn pobierających emerytury w wysokości powyżej 5 000,01 zł stanowi 3,6% tej populacji, natomiast odsetek kobiet wynosi tylko 0,4%.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości "ogółem".

Tabela 2. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2017 r.

a) struktura pionowa

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem	Emerytury	Renty z tytułu niezdolności do pracy	Renty rodzinne
	w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	0,2	0,2	-	-
500,01 - 700,00	0,6	0,9	-	-
700,01 - 900,00	3,9	2,0	19,8	-
900,01 - 1000,00	4,5	2,5	13,3	6,7
1000,01 - 1200,00	6,0	4,9	12,1	5,8
1200,01 - 1400,00	10,9	9,8	14,4	13,2
1400,01 - 1600,00	10,9	11,0	7,6	12,7
1600,01 - 1800,00	11,3	11,7	5,2	13,8
1800,01 - 2000,00	10,3	10,7	4,3	13,0
2000,01 - 2200,00	8,4	9,2	3,2	9,0
2200,01 - 2400,00	6,7	7,5	2,5	6,5
2400,01 - 2600,00	5,3	5,9	2,4	4,6
2600,01 - 2800,00	4,1	4,6	2,4	3,4
2800,01 - 3000,00	3,2	3,5	2,0	2,9
3000,01 - 3200,00	2,6	2,8	1,9	2,3
3200,01 - 3400,00	2,1	2,2	1,5	2,0
3400,01 - 3600,00	1,7	1,9	1,3	1,6
3600,01 - 3800,00	1,4	1,6	1,0	1,1
3800,01 - 4000,00	1,2	1,4	0,8	0,6
4000,01 - 4500,00	2,1	2,6	1,3	0,6
4500,01 - 5000,00	1,2	1,5	1,0	0,2
5000,01 i więcej	1,4	1,7	1,9	0,1

Tabela 3. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2017 r.

b) struktura pozioma

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem	Emerytury	Renty z tytułu niezdolności do pracy	Renty rodzinne
	w odsetkach			
OGÓLEM	100,0	70,6	12,3	17,1
do 500,00	100,0	100,0	-	-
500,01 - 700,00	100,0	100,0	-	-
700,01 - 900,00	100,0	37,0	63,0	-
900,01 - 1000,00	100,0	38,7	36,2	25,1
1000,01 - 1200,00	100,0	58,4	25,0	16,7
1200,01 - 1400,00	100,0	63,1	16,2	20,7
1400,01 - 1600,00	100,0	71,4	8,6	20,0
1600,01 - 1800,00	100,0	73,3	5,7	21,0
1800,01 - 2000,00	100,0	73,2	5,2	21,7
2000,01 - 2200,00	100,0	77,0	4,6	18,3
2200,01 - 2400,00	100,0	78,9	4,6	16,5
2400,01 - 2600,00	100,0	79,5	5,5	15,0
2600,01 - 2800,00	100,0	78,8	7,1	14,1
2800,01 - 3000,00	100,0	76,9	7,7	15,4
3000,01 - 3200,00	100,0	75,9	9,0	15,1
3200,01 - 3400,00	100,0	75,1	8,9	15,9
3400,01 - 3600,00	100,0	75,3	9,5	15,3
3600,01 - 3800,00	100,0	77,6	8,9	13,5
3800,01 - 4000,00	100,0	82,9	8,1	9,1
4000,01 - 4500,00	100,0	87,2	7,5	5,3
4500,01 - 5000,00	100,0	87,8	9,9	2,3
5000,01 i więcej	100,0	82,6	16,1	1,3

Tabela 4. Struktura rencistów, którym renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2017 r.

a) struktura pionowa

Wysokość świadczenia w zł	Renty z tytułu niezdolności do pracy ogółem	z tego z tytułu:		
		całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
		w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	-	-	-	-
500,01 - 700,00	-	-	-	-
700,01 - 900,00	19,8	-	-	30,5
900,01 - 1000,00	13,3	-	31,8	8,1
1000,01 - 1200,00	12,1	-	15,4	12,7
1200,01 - 1400,00	14,4	54,3	12,4	9,2
1400,01 - 1600,00	7,6	11,3	8,3	6,8
1600,01 - 1800,00	5,2	7,1	6,1	4,6
1800,01 - 2000,00	4,3	5,4	5,1	3,8
2000,01 - 2200,00	3,2	4,5	3,5	2,8
2200,01 - 2400,00	2,5	3,3	2,7	2,3
2400,01 - 2600,00	2,4	2,3	2,3	2,4
2600,01 - 2800,00	2,4	2,6	2,0	2,5
2800,01 - 3000,00	2,0	1,4	1,3	2,4
3000,01 - 3200,00	1,9	1,0	1,4	2,2
3200,01 - 3400,00	1,5	1,5	1,5	1,5
3400,01 - 3600,00	1,3	1,4	1,4	1,3
3600,01 - 3800,00	1,0	1,0	1,0	1,0
3800,01 - 4000,00	0,8	0,7	0,7	0,8
4000,01 - 4500,00	1,3	1,0	1,0	1,4
4500,01 - 5000,00	1,0	0,5	0,6	1,2
5000,01 i więcej	1,9	0,7	1,3	2,3

Rys. 5 Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2017 r.

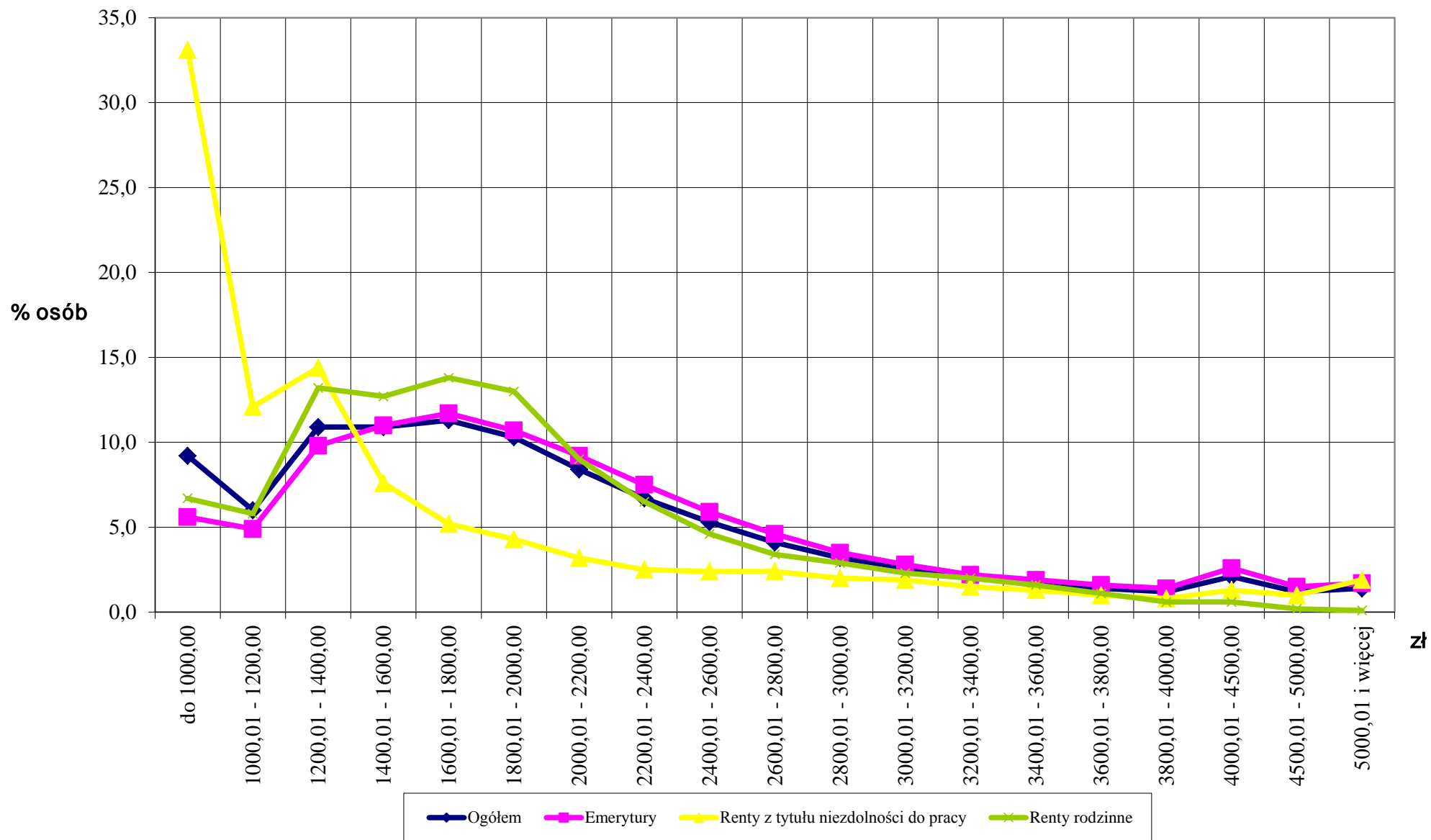

Tabela 5. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2017 r.

a) struktura pionowa

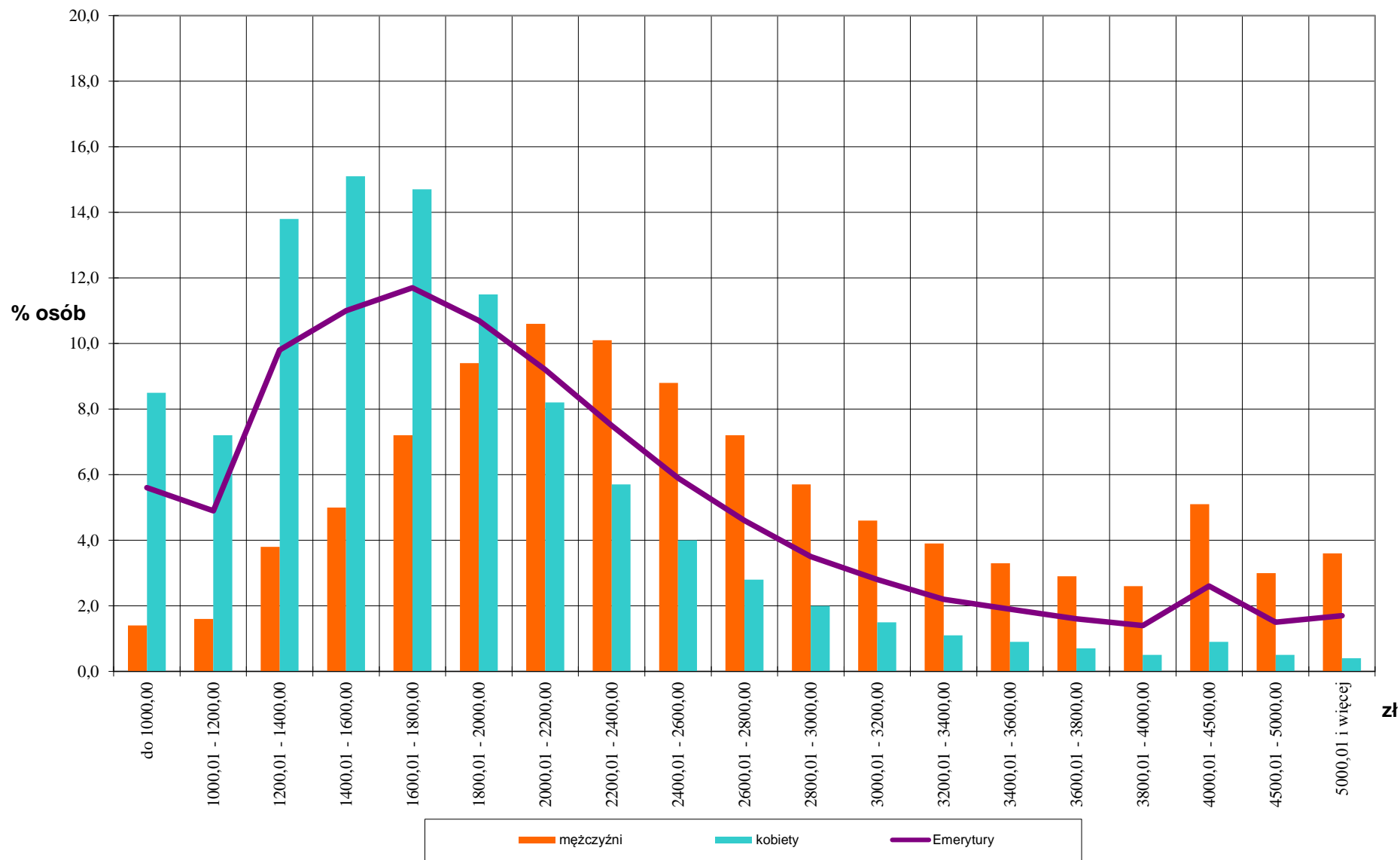
Wysokość świadczenia w zł	Ogółem		Emerytury		Renty z tytułu niezdolności do pracy		Renty rodzinne	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach							
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	0,1	0,2	0,1	0,3	-	-	-	-
500,01 - 700,00	0,2	0,9	0,2	1,3	-	-	-	-
700,01 - 900,00	3,9	3,9	0,5	3,1	16,5	26,3	-	-
900,01 - 1000,00	3,8	5,0	0,6	3,8	11,6	16,7	21,4	5,2
1000,01 - 1200,00	4,5	6,9	1,6	7,2	12,8	10,8	13,1	5,1
1200,01 - 1400,00	6,6	13,6	3,8	13,8	14,9	13,4	16,0	12,9
1400,01 - 1600,00	6,1	13,8	5,0	15,1	9,0	4,8	11,1	12,9
1600,01 - 1800,00	7,1	13,8	7,2	14,7	6,2	3,3	9,8	14,2
1800,01 - 2000,00	8,5	11,4	9,4	11,5	5,1	2,7	8,9	13,4
2000,01 - 2200,00	8,8	8,1	10,6	8,2	3,4	2,6	5,3	9,3
2200,01 - 2400,00	8,3	5,7	10,1	5,7	2,6	2,3	4,6	6,7
2400,01 - 2600,00	7,2	4,1	8,8	4,0	2,3	2,5	2,6	4,8
2600,01 - 2800,00	5,9	3,0	7,2	2,8	2,1	3,1	2,0	3,5
2800,01 - 3000,00	4,7	2,3	5,7	2,0	1,8	2,4	1,4	3,0
3000,01 - 3200,00	3,9	1,8	4,6	1,5	1,8	2,1	1,0	2,4
3200,01 - 3400,00	3,2	1,4	3,9	1,1	1,3	1,9	0,8	2,1
3400,01 - 3600,00	2,8	1,1	3,3	0,9	1,2	1,6	0,7	1,6
3600,01 - 3800,00	2,4	0,8	2,9	0,7	1,0	1,0	0,5	1,2
3800,01 - 4000,00	2,2	0,6	2,6	0,5	0,8	0,7	0,3	0,7
4000,01 - 4500,00	4,1	0,8	5,1	0,9	1,5	0,9	0,4	0,7
4500,01 - 5000,00	2,5	0,4	3,0	0,5	1,3	0,4	0,1	0,2
5000,01 i więcej	3,3	0,3	3,6	0,4	2,6	0,4	0,1	0,1

Tabela 6. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2017 r.

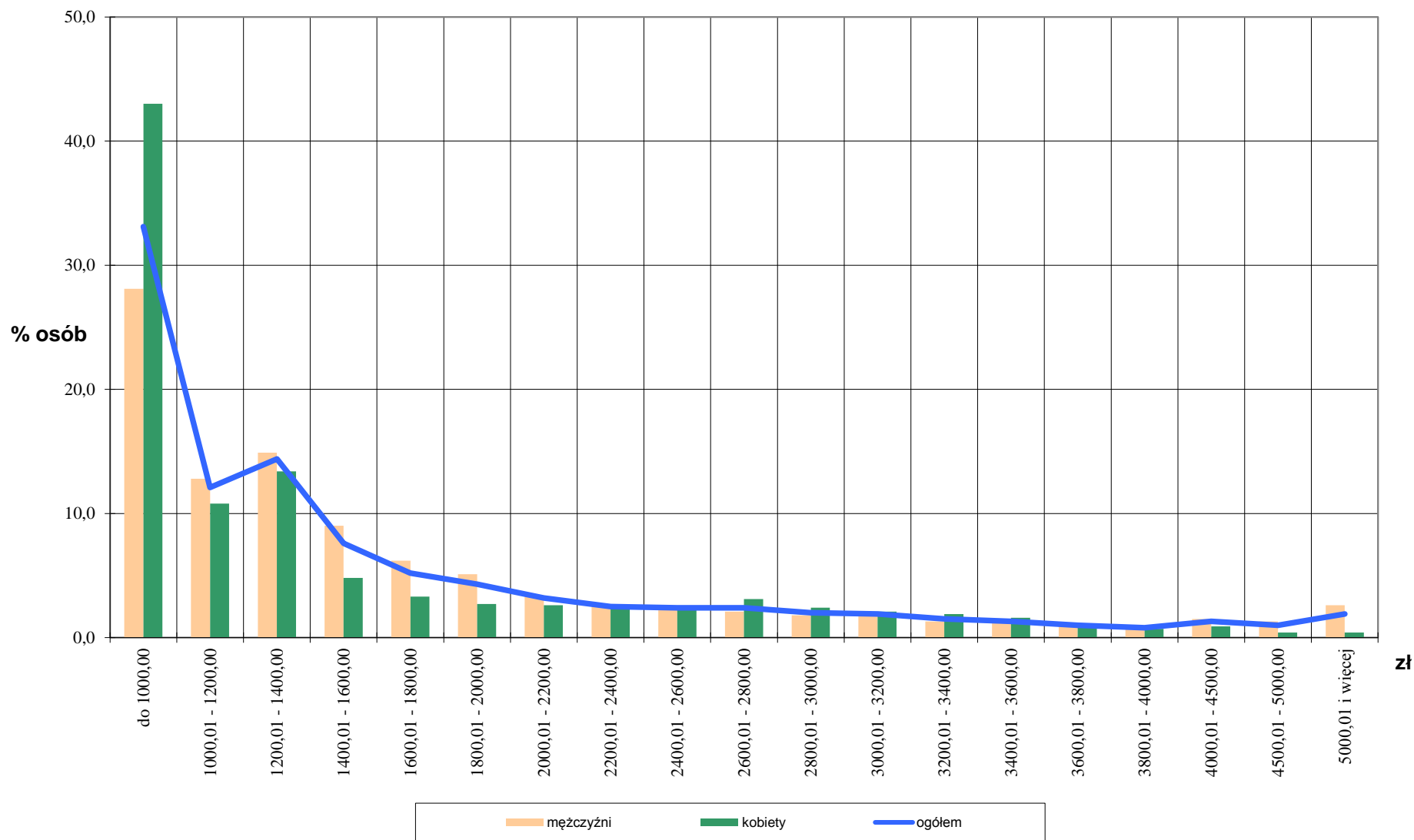
b) struktura pozioma

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem			Emerytury			Renty z tytułu niezdolności do pracy			Renty rodzinne		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach											
OGÓŁEM	100,0	38,2	61,8	100,0	40,5	59,5	100,0	66,4	33,6	100,0	8,8	91,2
do 500,00	100,0	22,3	77,7	100,0	22,3	77,7	-	-	-	-	-	-
500,01 - 700,00	100,0	9,6	90,4	100,0	9,6	90,4	-	-	-	-	-	-
700,01 - 900,00	100,0	38,3	61,7	100,0	9,5	90,5	100,0	55,3	44,7	-	-	-
900,01 - 1000,00	100,0	32,0	68,0	100,0	10,2	89,8	100,0	57,9	42,1	100,0	28,3	71,7
1000,01 - 1200,00	100,0	28,6	71,4	100,0	13,4	86,6	100,0	70,1	29,9	100,0	19,8	80,2
1200,01 - 1400,00	100,0	23,2	76,8	100,0	15,6	84,4	100,0	68,7	31,3	100,0	10,6	89,4
1400,01 - 1600,00	100,0	21,4	78,6	100,0	18,4	81,6	100,0	78,6	21,4	100,0	7,7	92,3
1600,01 - 1800,00	100,0	24,1	75,9	100,0	25,0	75,0	100,0	78,9	21,1	100,0	6,3	93,7
1800,01 - 2000,00	100,0	31,5	68,5	100,0	35,7	64,3	100,0	79,1	20,9	100,0	6,0	94,0
2000,01 - 2200,00	100,0	40,3	59,7	100,0	46,8	53,2	100,0	71,7	28,3	100,0	5,2	94,8
2200,01 - 2400,00	100,0	47,3	52,7	100,0	54,6	45,4	100,0	69,3	30,7	100,0	6,3	93,7
2400,01 - 2600,00	100,0	52,0	48,0	100,0	60,0	40,0	100,0	63,8	36,2	100,0	5,0	95,0
2600,01 - 2800,00	100,0	54,9	45,1	100,0	63,6	36,4	100,0	57,0	43,0	100,0	5,1	94,9
2800,01 - 3000,00	100,0	56,1	43,9	100,0	66,2	33,8	100,0	59,8	40,2	100,0	4,3	95,7
3000,01 - 3200,00	100,0	57,7	42,3	100,0	67,8	32,2	100,0	62,6	37,4	100,0	4,0	96,0
3200,01 - 3400,00	100,0	58,5	41,5	100,0	70,2	29,8	100,0	57,6	42,4	100,0	3,7	96,3
3400,01 - 3600,00	100,0	60,9	39,1	100,0	72,6	27,4	100,0	60,2	39,8	100,0	3,8	96,2
3600,01 - 3800,00	100,0	64,0	36,0	100,0	74,2	25,8	100,0	66,8	33,2	100,0	3,7	96,3
3800,01 - 4000,00	100,0	69,9	30,1	100,0	76,9	23,1	100,0	71,4	28,6	100,0	4,5	95,5
4000,01 - 4500,00	100,0	75,5	24,5	100,0	79,6	20,4	100,0	77,2	22,8	100,0	5,1	94,9
4500,01 - 5000,00	100,0	79,0	21,0	100,0	80,2	19,8	100,0	84,9	15,1	100,0	5,9	94,1
5000,01 i więcej	100,0	85,9	14,1	100,0	85,9	14,1	100,0	92,2	7,8	100,0	5,7	94,3

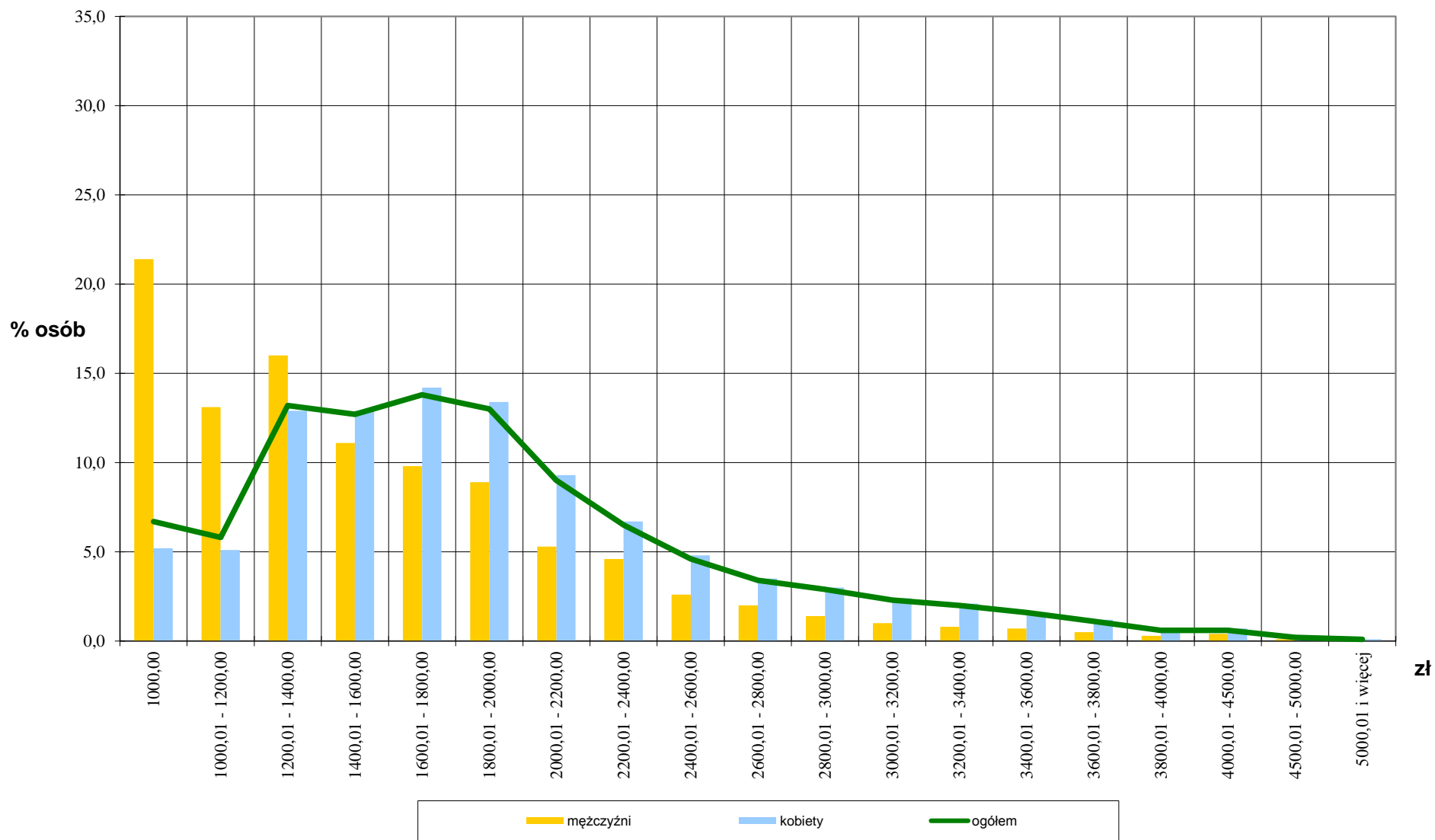
Rys. 6 Struktura emerytów, którym emerytury wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2017 r.

Rys. 7 Struktura rencistów, którym renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2017 r.

Rys. 8 Struktura rencistów, którym renty rodzinne wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2017 r.

II. Emerytury pomostowe i nauczycielskie świadczenia kompensacyjne

Waloryzacja emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, nie uwzględnionych w prezentowanej wcześniej strukturze wysokości świadczeń, podlegała takim samym zasadom, jak innych świadczeń, tj. polegała na pomnożeniu kwoty świadczenia w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2017 r. przez wskaźnik waloryzacji (100,44%), przy czym kwota nie mogła być niższa niż 10 zł.

Od dnia 1 marca 2017 r. kwota najniższej emerytury pomostowej oraz kwota najniższego nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego równa jest kwocie najniższej emerytury, tj. wynosi 1 000,00 zł.

W porównaniu z analogicznym okresem w 2016 r. wzrosła liczba osób pobierających emerytury pomostowe - o 26,3%, natomiast pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne - o 47,7%.

Wśród pobierających emerytury pomostowe mężczyźni stanowili 78,4% populacji. Natomiast wśród pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne przeważały kobiety - 78,2% populacji.

W strukturze według wysokości emerytur pomostowych największy odsetek, wynoszący 30,7% stanowiły osoby pobierające świadczenia w wysokości od 2 000,01 zł do 2 500,00 zł.

W odniesieniu do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych 51,6% osób pobierało to świadczenie w przedziale wysokości od 1 500,01 zł do 2 000,00 zł.

Tabela 7. Struktura emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, wypłacanych przez ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2017 r.

Wysokość świadczenia w zł	Emerytury pomostowe		Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne	
	w tys.	w odsetkach	w tys.	w odsetkach
OGÓLEM	20,6	100,0	7,8	100,0
do 1500,00	1,4	6,8	0,5	6,3
1500,01 – 2000,00	5,3	25,7	4,0	51,6
2000,01 – 2500,00	6,3	30,7	2,7	35,0
2500,01 – 3000,00	4,1	19,9	0,5	5,8
3000,01 – 3500,00	1,9	9,4	0,1	1,1
3500,01 i więcej	1,5	7,5	0,0	0,2

III. Emerytury - kształtowanie się miar statystycznych

Do analizy rozkładu wysokości świadczeń przyjęto szczegółowy rozkład wysokości emerytur, bez dodatków pielęgnacyjnych, po waloryzacji wskaźnikiem wynoszącym 100,44% nie mniej niż o gwarantowaną kwotę waloryzacji wynoszącą 10 zł i podwyższeniu kwot najniższych emerytur od dnia 1 marca 2017 r.

Poziom cechy, tj. wysokość wypłat emerytury, scharakteryzowano za pomocą:

- miary klasycznej - średniej arytmetycznej,
- miar pozycyjnych - mediany, dominanty oraz kwartyli,
- miary rozproszenia – odchylenia standardowego,
- współczynnika zmienności,
- kierunku asymetrii.

- Miary przeciętne zostały wyliczone na podstawie szeregu rozdzielczego przedziałowego (dla danych pogrupowanych), gdzie wartości cechy w każdej klasie szeregu statystycznego mieszczą się w określonym przedziale (przyjęto przedział o rozpiętości 100 zł). Przyjęto zatem umownie, że wartości cechy wewnątrz każdego przedziału są rozłożone równomiernie, a środek przedziału jest jednocześnie średnią wartością cech w przedziale. Średnia arytmetyczna (\bar{X}) - wyrażająca przeciętny poziom badanej cechy, tzn. przeciętną wysokość emerytury wypłacanej przez ZUS w marcu 2017 roku - wyniosła 2 085,60 zł, dla populacji mężczyzn – 2 582,96 zł, zaś dla populacji kobiet - 1 747,25 zł.

- Analizując miary pozycyjne stwierdzono, że najczęściej występującą w badanym rozkładzie wysokości emerytur (czyli dominanta D), pobieraną przez największą liczbę świadczeniobiorców, tj. przez 301,2 tys. osób, była emerytura w wysokości 1 585,98 zł. Dominującą wysokością emerytury w populacji mężczyzn było 2 070,34 zł pobierane przez 105,5 tys. mężczyzn. W populacji kobiet dominowała wysokość emerytury równa 1 487,63 zł pobierana przez 232,5 tys. kobiet.

Informacją uzupełniającą średnią arytmetyczną jest odchylenie ćwiartkowe (Q), które dzieli zbiorowość na określone części pod względem liczby jednostek pozostających między sobą w określonym stosunku oraz określa, o ile średnio różnią się wartości cechy od mediany (M). Jak wynika z analizy kwartyli, 25% świadczeniobiorców (pierwszy kwartyl Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 1 418,94 zł, połowa (mediana M) otrzymywała

emeryturę w wysokości do 1 861,32 zł, 75% świadczeniobiorców (trzeci kwartył Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 2 496,85 zł, natomiast 25% powyżej 2 496,85 zł. Analiza kwartyli w przypadku populacji mężczyzn wynosiła odpowiednio: 25% mężczyzn (pierwszy kwartył Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 1 835,67 zł, połowa (mediana M) otrzymywało emeryturę w wysokości do 2 348,47 zł, 75% mężczyzn (trzeci kwartył Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 3 119,02 zł, natomiast 25% powyżej 3 119,02 zł. Dla populacji kobiet miary te kształtowały się następująco: 25% kobiet (pierwszy kwartył Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 1 268,13 zł, połowa (mediana M) otrzymywało emeryturę w wysokości do 1 611,33 zł, 75% kobiet (trzeci kwartył Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 2 045,91 zł, natomiast 25% powyżej 2 045,91 zł.

- Dodatkową informacją jest miara rozproszenia czyli odchylenie standardowe ($S(x)$), wyniosło ono 982,73 zł. Oznacza to, że średnio o tyle złotych poszczególne wysokości pobieranej emerytury odchylają się od średniej arytmetycznej świadczenia. Odchylenie standardowe dla populacji mężczyzn wyniosło 1083,98 zł, a dla populacji kobiet 735,29 zł.
- W przypadku analizowanych wysokości emerytur współczynnik zmienności (V) określający wielkość zróżnicowania badanej cechy w zbiorze wyniósł 29%. Otrzymany współczynnik V mieści się w przedziale 20% – 40%, oznacza zatem przeciętne zróżnicowanie wysokości emerytur w badanej zbiorowości. Otrzymane współczynniki (V) zarówno dla populacji mężczyzn (27%), jak i dla kobiet (24%) mieszczą się także w przedziale jak dla zbiorowości ogółem.
- Analizując, czy wysokości emerytur są rozłożone równomiernie w stosunku do średniej arytmetycznej, czy też mają tendencję do skupiania się przy dolnej bądź górnej granicy przedziału zmienności cechy, stwierdzamy zależność pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą: $\bar{X} > M > D$. Na podstawie wykresu (Rys. 6) oraz powyższej relacji można określić kierunek asymetrii analizowanego rozkładu wysokości emerytur. W tym przypadku jest to asymetria prawostronna, co oznacza, że największa liczba świadczeniobiorców pobierających emerytury skupia się poniżej wartości średniej arytmetycznej wysokości emerytury. Zarówno dla populacji mężczyzn, jak i kobiet została zachowana taka sama zależność pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą, co oznacza asymetrię prawostronną. Poniżej zostały przedstawione relacje tych trzech miar statystycznych dla badanej zbiorowości emerytów ogółem oraz w podziale na płeć.

Rys. 6. Relacja pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą wyznaczonych dla badanej zbiorowości świadczeniobiorców pobierających emerytury

$$\bar{X} > M > D$$

